

Plan ogólny gminy

---

dr hab. Jakub Szlachetko, prof. UG

Porządek obrad

- 1) Model lokalnego planowania przestrzennego**
- 2) Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy**
- 3) Plan ogólny gminy**
  - 1) Konstrukcja prawna
  - 2) Forma redakcyjna
  - 3) Elementy treściowe
- 4) Proces sporządzania i uchwalania planu ogólnego gminy**
- 5) Koszty sporządzenia planu ogólnego gminy**
- 6) Odpowiedzialność odszkodowawcza**

Zmiany w ustawie planistycznej

- 1) Strategia rozwoju lokalnego punktem wyjścia w procesie kształtowania polityki przestrzennej;**
- 2) Zastąpienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego planem ogólnym gminy;**
- 3) Wprowadzenie – w ramach planów ogólnych – stref przestrzennych oraz obszarów uzupełniania zabudowy;**
- 4) Zintegrowany plan inwestycyjny nową postacią rodzajową miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;**
- 5) Wprowadzenie *de facto* trzech rodzajów decyzji o warunkach zabudowy, a docelowo także terminowości decyzji;**
- 6) Nowe zasady partycypacji społecznej, w tym konsultacji.**

Model lokalnego planowania przestrzennego

Model lokalnego planowania przestrzennego

Wykaz instrumentów:

- **strategia rozwoju gminy;**
- **plan ogólny gminy;**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym:**
  - zintegrowany plan inwestycyjny;
  - miejskowy plan rewitalizacji;
- **uchwała krajobrazowa (reklamowa);**
- **decyzja lokalizacyjna, w tym:**
  - decyzja o warunkach zabudowy;
  - decyzja o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- **inne (specustawy).**

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy

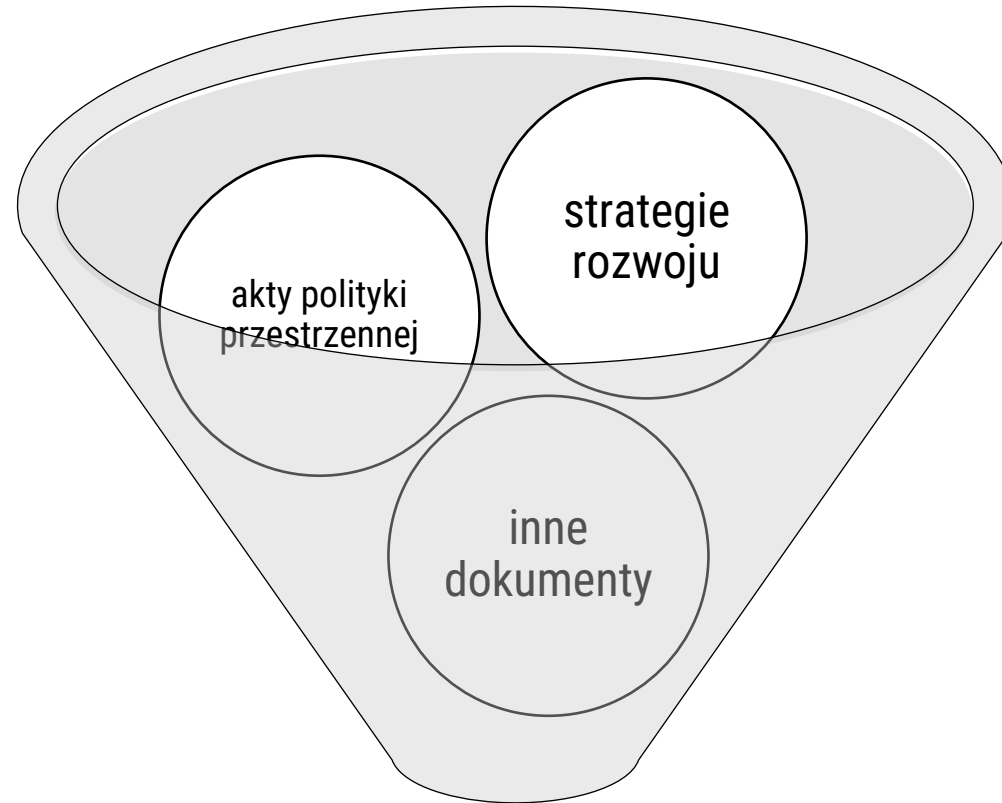
Art. 13b u.p.z.p.:

"Ustalenia planu ogólnego określa się, **uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy**, w szczególności:

- 1) politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;**
- 2) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 3) znajdujące się na obszarze gminy: (...);
- 4) rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;
- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- 6) opracowanie ekofizjograficzne (...);
- 7) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie."

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy

Plan ogólny gminy

Strategie rozwoju

W planie ogólnym uwzględnia się m.in. ustalenia:

- **strategii rozwoju gminy;**
- **strategii rozwoju ponadlokalnego (o ile uchwalono).**

Strategie rozwoju

Zgodnie z art. 10e ust. 3 **strategia rozwoju gminy określa** w szczególności:

- 1) **cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;**
- 2) **kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;**
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) **model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;**
- 5) **ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;**
- 6) **obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;**
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Strategie rozwoju

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, określa:

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych;
- system powiązań przyrodniczych;
- główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych;
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Strategie rozwoju

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczą m.in.:

- zasad ochrony środowiska i jego zasobów (ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu);
- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej;
- zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego;
- zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego;
- kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej;
- zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Strategie rozwoju

Art. 51 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw:

„Do dnia 31 grudnia 2025 r. ustalenia planu ogólnego gminy określa się, uwzględniając politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią rozwoju gminy lub strategią rozwoju ponadlokalnego, których opracowanie zostało wszczęte od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”

Strategie rozwoju

Od dnia 1 stycznia 2026 roku art. 10e u.s.g. będzie miał następujące brzmienie:

„1. Gmina **opracowuje** strategię rozwoju gminy.

1a. Gmina **może nie opracować** strategii rozwoju gminy, jeżeli obszar gminy jest objęty strategią rozwoju ponadlokalnego.”

Akty polityki przestrzennej

W planie ogólnym uwzględnia się m.in.:

- **plan zagospodarowania przestrzennego województwa;**
- **audyt krajobrazowy (oraz krajobrazy priorytetowe);**
- **opracowanie ekofizjograficzne;**
- **bilans terenów pod nową zabudowę mieszkaniową;**
- **rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej (decyzje lokalizacyjne).**

Inne dokumenty

W planie ogólnym uwzględnia się m.in.:

- formy ochrony zabytków;
- formy ochrony przyrody i ich otuliny;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- grunty rolne stanowiące użytki rolne klasy I-III;
- grunty leśne;
- obszary uzdrowisk i obszary ochrony uzdrowiskowej;
- tereny zamknięte;
- obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji;
- tereny górnicze i obszary górnicze;
- udokumentowane złoża kopalin;

Konstrukcja prawna

Plan ogólny

Plan ogólny to:

- **akt polityki sektorowej (przestrzennej);**
- **akt prawa miejscowego** (a więc źródło powszechnie obowiązującego prawa);
- **dokument o charakterze obligatoryjnym** (musi obowiązywać w każdej gminie, na całym jej obszarze).

Plan ogólny

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, co wywołuje określone konsekwencje:

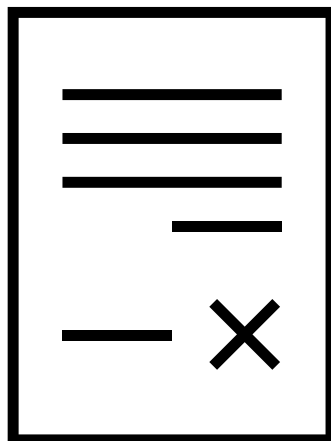
- konstrukcja i redakcja powinny spełniać wymogi zasad techniki prawodawczej;
- podlega publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym;
- wywołuje skutki prawne wobec podmiotów trzecich (np. mieszkańców, inwestorów);
- podmioty trzecie mają prawo do zaskarżenia planu ogólnego do sądu administracyjnego;
- jest brany pod uwagę przy ocenie legalności zarówno planów miejscowych, jak i decyzji o warunkach zabudowy.

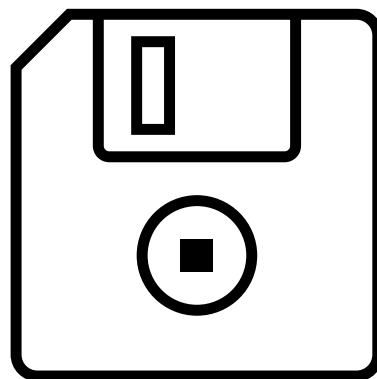
Forma redakcyjna

Forma redakcyjna

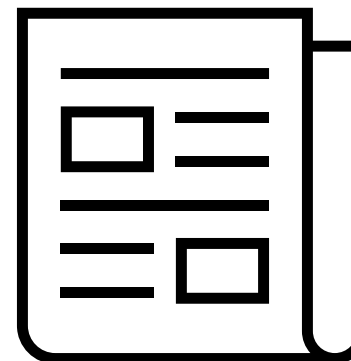
uchwała

plik GML

uzasadnienie

Forma redakcyjna

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się **uzasadnienie**, składające się z części:

- **tekstowej;**
- **graficznej.**

Forma redakcyjna

Część tekstowa uzasadnienia wyjaśnia przyczyny ustalenia:

- **stref planistycznych;**
- **gminnych standardów urbanistycznych;**
- **obszarów zabudowy śródmiejskiej;**
- **obszarów uzupełniania zabudowy.**

Dodatkowo uzasadnienia określa **sposoby uwzględnienia w planie ogólnym uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy** (spójność systemu).

Forma redakcyjna

Część graficzną uzasadnienia stanowi prezentacja graficzna:

- **danych przestrzennych** utworzonych dla planu ogólnego;
- **granic działek ewidencyjnych** (pochodzących z ewidencji gruntów i budynków);
- **obiektów przestrzennych**, stanowiących uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy.

Elementy treściowe

Elementy treściowe

Elementy treściowe prawodawca dzieli na:

- **ustalenia obligatoryjne:**
  - strefy planistyczne;
- **ustalenia fakultatywne:**
  - gminne standardy dostępności do obiektów infrastruktury społecznej;
  - obszary zabudowy śródmiejskiej;
  - obszary uzupełniania zabudowy.

Elementy treściowe

Plan ogólny wiąże organy gminy, przy czym:

- **strefy planistyczne, standardy urbanistyczne oraz obszary zabudowy śródmiejskiej** – uwzględnia się w planach miejscowych oraz stanowią podstawę wydawania decyzji o warunkach zabudowy;
- **obszary uzupełniania zabudowy** – stanowią podstawę wydawania decyzji o warunkach zabudowy (więc w razie braku takich obszarów nie ma podstaw do wydawania przedmiotowych decyzji).

Strefy planistyczne

Gminy będą **musiały ustalić**:

- **katalog stref planistycznych** – spośród rodzajów stref planistycznych określonych w ustawie i scharakteryzowanych w rozporządzeniu;
- **wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych dla poszczególnych stref planistycznych** – według zasad i progów określonych przez prawodawcę; takimi „parametrami i wskaźnikami” są: (1) maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, (2) udział powierzchni zabudowy, (3) maksymalna wysokość zabudowy, (4) udział powierzchni biologicznie czynnej.

Strefy planistyczne

Art. 13m ust. 2 u.p.z.p.:

„Minister właściwy do spraw budownictwa (...) **określi, w drodze rozporządzenia:**

- 1) **charakterystykę stref planistycznych**, w tym ich profil funkcjonalny oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej,
- 2) **sposób obliczania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz chłonności terenów niezabudowanych**
- 3) **sposób tworzenia gminnego katalogu stref planistycznych**,
- 4) **sposób przygotowania projektu planu ogólnego**,
- 5) sposób stosowania oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposób prezentacji graficznej danych przestrzennych,
- 6) sposób dokumentowania prac planistycznych w zakresie planu ogólnego,
- 7) sposób wydawania wypisów i wyrysów z planu ogólnego”.

Strefy planistyczne

Dopuszcza się wyznaczenie następujących stref planistycznych:

1. strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
2. strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
3. strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
4. strefa usługowa;
5. strefa handlu wielkopowierzchniowego;
6. strefa gospodarcza;
7. strefa produkcji rolniczej;
8. strefa infrastrukturalna;
9. strefa zieleni i rekreacji;
10. strefa cmentarzy;
11. strefa górnictwa;
12. strefa otwarta;
13. strefa komunikacyjna.

Strefy planistyczne: Zasady rozłączności

Ustawodawca wprowadza bezwarunkową zasadę rozłączności stref planistycznych. Na danym obszarze może obowiązywać jedynie jedna strefa planistyczna.

Art. 13c ust. 1 u.p.z.p.:

„Obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne”.

Strefy planistyczne: Zasady elastyczności

Ustawodawca wprowadza możliwość nadawania tym samym strefom planistycznym różnych parametrów i wskaźników urbanistycznych.

Par. 5 ust. 2 r.w.t.o.b.:

„W katalogu, o którym mowa w art. 13e ust. 2 ustawy, dopuszcza się wyznaczenie więcej niż jednej strefy planistycznej o tej samej nazwie i profilu funkcjonalnym różniących się wartościami parametrów i wskaźników urbanistycznych”.

Strefy planistyczne:

(1-3) Strefy wielofunkcyjne

Wyznaczając strefy wielofunkcyjne **w pierwszej kolejności uwzględnia się:**

- obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej;
- obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Strefy planistyczne:

(1-3) Strefy wielofunkcyjne

W strefach planistycznych 1-3 suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

W przypadku gdy na obszarach, o których mowa powyżej, suma chłonności terenów niezabudowanych jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych 1-3 jedynie na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy.

Strefy planistyczne:

(1-3) Strefy wielofunkcyjne

W ramach każdej strefy wielofunkcyjnej domyślnie dopuszczono wyznaczenie terenów związanych z ich bieżącą obsługą w zakresie komunikacji oraz infrastruktury technicznej (o powierzchni do 0,5 ha).

Inwestycje o dużej powierzchni oraz szczególnie istotne inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym powinny jednak zostać ujęte w ramach dedykowanych stref komunikacyjnych (np. lotniska, dworce i linie kolejowe, autostrady i drogi ekspresowe).

Strefy planistyczne:

(4-5) Strefa usługowa

Strefa usługowa została wydzielona z myślą o dużych kompleksach monofunkcyjnych związanych z realizacją usług administracji, edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, sportu, ale także usług biurowych czy kultu religijnego.

Z uwagi na szczególny charakter zagospodarowania przestrzeni związanej z realizacją handlu wielkopowierzchniowego, w tym dużą terenochłonnością, wpływem na układ komunikacyjny oraz krajobraz, dla tego rodzaju działalności wydzielono osobną strefę planistyczną, jedyną w której możliwe będzie realizowanie tego typu inwestycji.

Strefy planistyczne:

(12) Strefa otwarta

Obszary, które gminy będą chciały chronić przed ekspansją zabudowy określane będą strefami otwartymi. W profilu funkcjonalnym tej strefy wskazano:

- tereny lasów;
- tereny rolnictwa;
- tereny wód;
- oraz tereny zieleni naturalnej.

Możliwości sytuowania obiektów budowlanych będą w tej strefie bardzo ograniczone. Domyślnie w ramach tej strefy dopuszczono realizację urządzeń odnawialnych źródeł energii.

Strefy planistyczne:

(13) Strefa komunikacyjna

Strefy komunikacyjne przewidziano dla dużych obiektów infrastruktury komunikacyjnej, istniejących lub których lokalizacja została już ustalona poprzez wyznaczenie linii rozgraniczających teren inwestycji. W strefie tej znajdują się m.in.:

- lotniska;
- dworce i linie kolejowe;
- autostrady i drogi ekspresowe.

Drogi niższych klas oraz obiekty obsługujące transport w skali lokalnej (inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym) należy włączać do innych stref, których obsłudze służą.

Strefy planistyczne:

Parametry i wskaźniki urbanistyczne

Przez „parametry i wskaźniki urbanistyczne” należy rozumieć:

- maksymalną nadziemną intensywność zabudowy;
- udział powierzchni zabudowy;
- maksymalną wysokość zabudowy;
- udział powierzchni biologicznie czynnej.

Strefy planistyczne:

Parametry i wskaźniki urbanistyczne

Wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy określa się:

- **obowiązkowo** dla stref 1-7;
- **fakultatywnie** dla stref 8-13.

Strefy planistyczne:

Parametry i wskaźniki urbanistyczne

Wartość maksymalnego udziału powierzchni zabudowy zabudowy określa się:

- **obowiązkowo** dla stref 1-7;
- **fakultatywnie** dla stref 8-13.

Strefy planistyczne:

Parametry i wskaźniki urbanistyczne

Wartość maksymalnego wysokości zabudowy określa się:

- **obowiązkowo** dla stref 1-7;
- **fakultatywnie** dla stref 8-13.

Strefy planistyczne:

Parametry i wskaźniki urbanistyczne

We wszystkich stref planistycznych ustala się **minimalną wartość** udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Strefy planistyczne:

Parametry i wskaźniki urbanistyczne

Ustalenie progu minimalnej powierzchni biologicznie czynnej w każdej strefie stanowi narzędzie do zwiększania odporności i adaptacji miast do zmian klimatu oraz służy kreowaniu bardziej przyjaznej do życia przestrzeni. Często podnoszonym problemem w związku z realizacją inwestycji, zwłaszcza w zakresie przestrzeni publicznych, jest tzw. „betonoza”, która generuje „miejskie wyspy ciepła” oraz ogranicza retencję wody opadowej.

Szczególne warunki dotyczące PBC dotyczyć będą obszarów zabudowy śródmiejskiej, w których z uwagi na uwarunkowania wynikające z istniejącej zabudowy dopuszczono zmniejszenie wartości wskazanych dla stref o 50%.

Standardy dostępności do obiektów infrastruktury społecznej

Pojęcie „standardów” (z różnymi kwantyfikatorami) znane jest ustawodawstwu z tzw. specustawy mieszkaniowej. **Są to jednak odmienne reżimy prawne, których nie można ze sobą utożsamiać** – są one stosowane w do odmiennych procesów:

- standardy urbanistyczne ze specustawy mieszkaniowej – dotyczą jedynie uchwały o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej;
- standardy dostępności ze znowelizowanej u.p.z.p. – dotyczą planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy.

Ustawowe standardy dostępności

Gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej obejmują zasady zapewnienia dostępu do następujących obiektów infrastruktury społecznej:

- **szkoły podstawowej;**
- **obszarów zieleni publicznej.**

Innych standardów dostępności ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie przewiduje.

Ustawowe standardy dostępności

Przez zapewnienie dostępu do **szkoły podstawowej** rozumie się położenie działki ewidencyjnej w odległości nie większej niż:

- **1.500 m w miastach,**
- **3.000 m poza miastami**

liczonej jako droga dojścia ogólnodostępną trasą dla pieszych od granicy tej działki do budynku szkoły podstawowej.

Ustawowe standardy dostępności

Przez zapewnienie dostępu do **obszarów zieleni publicznej** rozumie się położenie działki ewidencyjnej w odległości nie większej niż:

- **1.500 m od obszarów zieleni publicznej o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 3,0 ha oraz**
- **3.000 m od obszaru zieleni publicznej o powierzchni nie mniejszej niż 20 ha**

liczonej jako droga dojścia ogólnodostępną trasą dla pieszych od granicy tej działki do granicy obszaru zieleni publicznej.

Ustawowe standardy dostępności

W ramach gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej dopuszcza się:

- **ustalenie innych wartości odległości** do obiektów infrastruktury społecznej;
- **ustalenie innych wartości powierzchni** obszarów zieleni publicznej – jednakże „inne wartości powierzchni” nie mogą być mniejsze niż 50% wartości ustawowej.

Modyfikacje standardów dostępności

W ramach gminnych standardów dostępności dopuszcza się:

- **ustalenie zasad zapewnienia dostępu do innych rodzajów obiektów** (przedszkola, żłobka, ambulatorium podstawowej opieki zdrowotnej, biblioteki, domu kultury, domu pomocy społecznej, urządzonego terenu sportu, przystanku publicznego transportu zbiorowego, placówki pocztowej, apteki oraz posterunku policji lub posterunku jednostki ochrony przeciwpożarowej);
- **ustalenie różnych regulacji dla różnych obszarów gminy**, w tym objęcie standardami części obszarów gminy, określając w sposób jednoznaczny granice tych obszarów;
- **wyłączenie terenów zabudowy zagrodowej z obowiązku zapewnienia dostępu do określonych obiektów infrastruktury społecznej.**

Skutki ustanowienia standardów dostępności

W przypadku ustalenia gminnych standardów dostępności w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć teren o przeznaczeniu umożliwiającym realizację funkcji mieszkaniowej, jeżeli każda działka ewidencyjna na tym terenie:

- spełnia gminne standardy dostępności poprzez dostęp do obiektów infrastruktury społecznej **oraz**
- posiada drogi dojścia istniejące w dniu uchwalenia miejscowego planu lub możliwe do realizacji na podstawie tego lub innego planu.

Skutki ustanowienia standardów dostępności

W przypadku ustalenia gminnych standardów dostępności do obiektów infrastruktury społecznej, wydanie decyzji o warunkach zabudowy dla budynku, w ramach którego ma być realizowana funkcja mieszkaniowa, jest możliwe, jeżeli każda działka ewidencyjna na terenie inwestycji:

- spełnia gminne standardy dostępności poprzez dostęp do obiektów infrastruktury społecznej **oraz**
- posiada drogi dojścia istniejące w dniu wydania tej decyzji.

Obszar zabudowy śródmiejskiej

Art. 2 pkt 23 u.p.z.p.:

„Ilekcroć w ustawie jest mowa o "obszarze zabudowy śródmiejskiej" - należy przez to rozumieć położony w mieście obszar zwartej, intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej”

Obszar zabudowy śródmiejskiej

Dla zabudowy śródmiejskiej prawodawca przewidział inne (bardziej liberalne) warunki techniczne w zakresie:

- **odległości pomiędzy budynkami** (par. 13 r.w.t.o.b.);
- **nasłonecznienia placów zabaw i miejsc rekreacji** (par. 40 ust. 2 r.w.t.o.b.; norma wynosi 2h zamiast 4h);
- **nasłonecznienia żłobków i przedszkoli** (par. 60 ust. 3 r.w.t.o.b.; norma wynosi 1,5h zamiast 3h);
- **nasłonecznienia pomieszczeń wielopokojowych** (par. 60 ust. 2 i 3 r.w.t.o.b.; norma wynosi 1,5 zamiast 3h);
- **nasłonecznienia pomieszczeń jednopokojowych** (par. 60 ust. 2 i 4 r.w.t.o.b.; przepis zeruje normę wynoszącą 3h);
- **Instalowania urządzeń dźwigowych, wind** (par. 193).

Obszar uzupełniania zabudowy

To konstrukcja prawna służąca ograniczeniu wykorzystywania przez organy wykonawcze gmin decyzji o warunkach zabudowy. Zgodnie obowiązującymi przepisami:

- **warunki zabudowy można wydawać jedynie na obszarze uzupełniania zabudowy określonym w planie ogólnym;**
- **warunków zabudowy nie można wydawać poza obszarem uzupełniania zabudowy;**
- w razie braku określenia w planie ogólnym obszaru uzupełniania zabudowy warunków zabudowy nie można wydawać w ogóle.

Obszar uzupełniania zabudowy

Art. 61 ust. 1 pkt. 1a u.p.z.p.:

„Wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków: (...) teren jest położony na obszarze uzupełnienia zabudowy”.

Obszar uzupełniania zabudowy

Art. 13m ust. 1 u.p.z.p.:

„**Minister** właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi **określi, w drodze rozporządzenia, sposób wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy**, uwzględniając potrzeby kształtowania ładu przestrzennego i racjonalnego gospodarowania gruntami rolnymi, w tym przeciwdziałania powstawaniu konfliktów przestrzennych i rozpraszaniu zabudowy”.

Obszar uzupełniania zabudowy

Projektowane rozporządzenia określa mechanizm delimitacji obszaru uzupełniania zabudowy. Należy kolejno:

- 1) **określić zgrupowanie co najmniej 5 budynków**, pomiędzy którymi największa odległość nie przekracza 100 metrów;
- 2) **wyznaczenie buforu** (obszaru poprzez obrys poprowadzony w odległości 50 metrów od zgrupowania budynków);
- 3) **wypełnienie enklaw** (dodaje się obszary o powierzchni nie większej niż 5.000 metrów kwadratowych, mieszczące się w wyznaczonym obrysie);
- 4) **korekta na obszarach ekspansji**;
- 5) **Korekta fakultatywna.**

Obszar uzupełniania zabudowy:

(1) określenie zgrupowanie 5 budynków

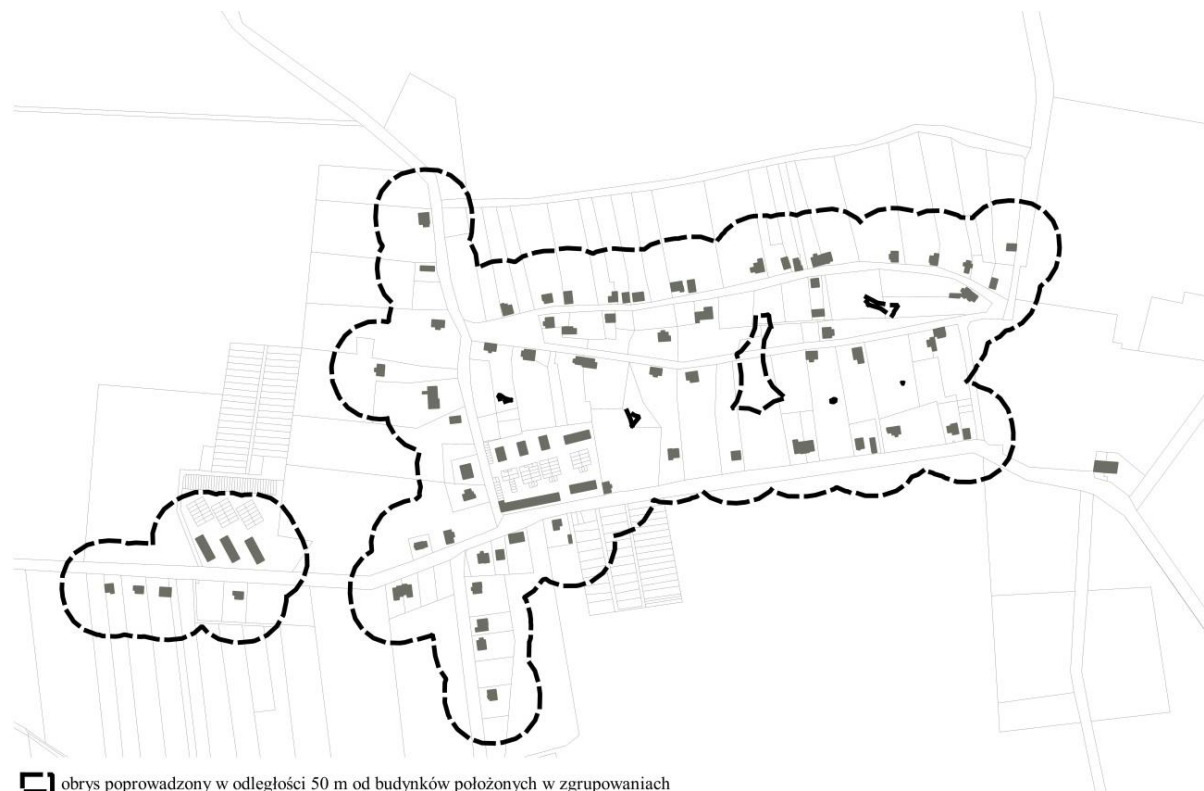
Gmina identyfikuje zgrupowanie minimum 5 budynków o określonych w przepisach funkcjach, pomiędzy którymi odległość jest nie większa niż 100 m.

Jest to czynność łatwa do wykonania przy wykorzystaniu narzędzi GIS. Korzystając z oprogramowania tego typu wystarczy wyizolować obiekty reprezentujące budynki o wskazanej funkcji

Obszar uzupełniania zabudowy: (2) wyznaczenie tzw. buforu

**Wokół wyizolowanych budynków
wyznacza się bufor o szerokości 50 m.
Dzięki tej czynności powinna zostać
wypełniona większość przestrzeni między
budynkami.**

Niepożądanym skutkiem ubocznym
czynności mogą być np. luki w ramach
obszaru.

Obszar uzupełniania zabudowy: (3) wypełnienie tzw. enklaw

Następnie wypełniane są enklawy w obszarze powstałym w kroku drugim, jednak tylko te luki, których powierzchnia wynosi nie więcej niż 5.000 m².

Dzięki temu rozwiązaniu niewielkie obszary z każdej strony otoczone zabudową, ale na tyle od niej odległe, że zostały wyłączone w wyniku wykonanych wcześniej analiz, zostaną zaliczone w poczet terenów, dla których zasadne jest umożliwienie uzupełniania zabudowy.

Obszar uzupełniania zabudowy: (4) korekta na obszarach ekspansji

Następnie spod wyznaczonego obszaru wyłącza się pas o szerokości 40 metrów liczony po obwodzie (od strony terenów otwartych).

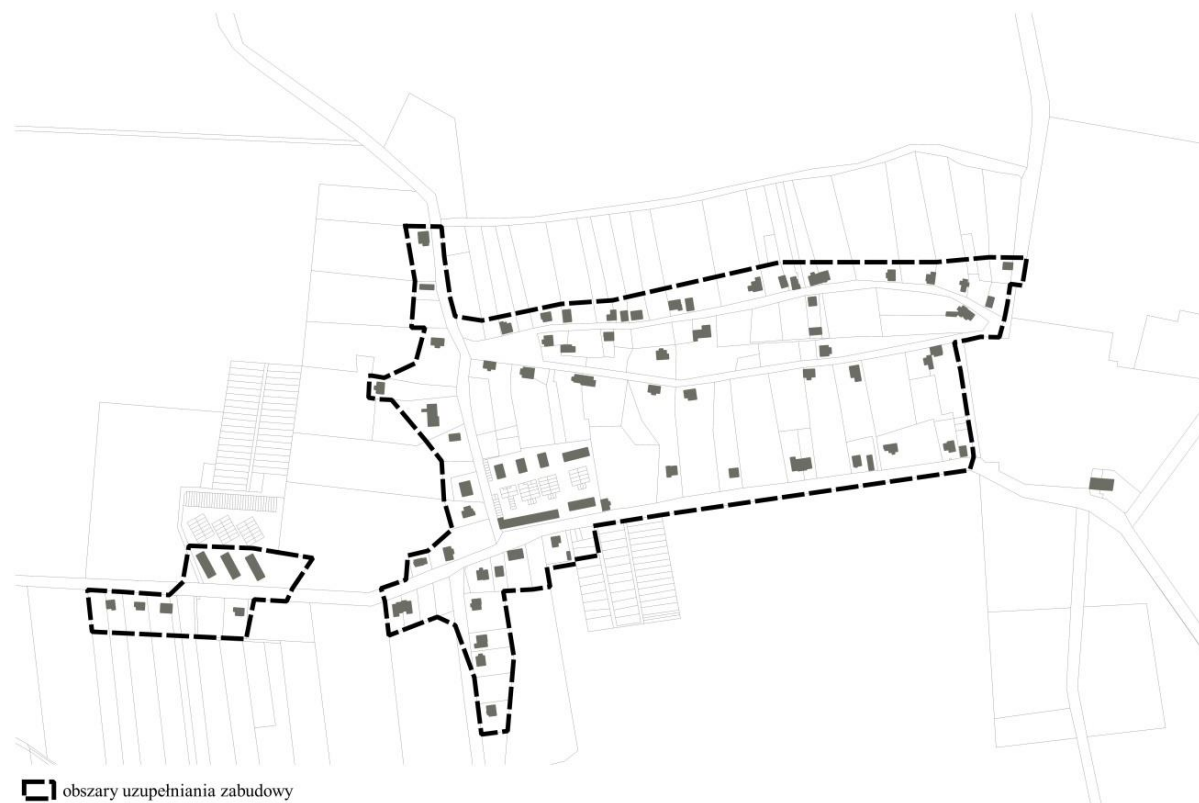
Rozwój zabudowy w tym pasie nie powinien być uznawany za uzupełnianie zabudowy – ale za ekspansję zabudowy na tereny dotychczas niezabudowane, czyli tzw. *greenfield*.

Obszar uzupełniania zabudowy: (5) korekta fakultatywna

Dopuszcza się rozszerzenie granic obszaru uzupełniania zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania, jednak nie więcej niż o powierzchnię ustaloną według wzoru.

Metody oparte na analizie czysto geometrycznej nie dają „życiowych” rezultatów. Stąd kompetencja organów do dokonania „korekt dyskrecjonalnych”. W szczególności chodzi o nawiązanie obszaru uzupełniania zabudowy do granic działek ewidencyjnych oraz zachowanie regularności kształtu granicy tego obszaru.

Obszar uzupełniania zabudowy

Wzór na korektę fakultatywną:

$$P_p = 25\% \times (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – maksymalna powierzchnia powiększenia obszaru uzupełnienia zabudowy;

P_b – powierzchnia obszaru wyznaczonego w krokach 1–3;

P_u – powierzchnia obszaru uzupełnienia zabudowy wyznaczonego w kroku 4.

Obszar uzupełniania zabudowy

Należy podkreślić, że opisany mechanizm delimitacji obszarów uzupełniania zabudowy pozwala ustalić obszar maksymalny. **Gmina może:**

- **wyznaczyć obszar mniejszy od obszaru maksymalnego;**
- **nie wyznaczać obszaru uzupełniania zabudowy wcale.**

Proces sporządzania i uchwalania

Proces sporządzania i uchwalania

Kroki planistyczne:

- 1) **Rada gminy** podejmuje uchwałę o przystąpieniu;
- 2) **Wójt, burmistrz, prezydent miast** sporządza projekt, pozyskuje opinie i uzgodnienia, organizuje konsultacje społeczne;
- 3) **Rada gminy** podejmuje uchwałę o przyjęciu lub odmowie przyjęcia;
- 4) **Wojewoda** ocenia legalność i odpowiada za ogłoszenie planu ogólnego.

1) Rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu

Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego to tzw. uchwała intencyjna, nie mająca charakteru normatywnego. **Wywołuje następujące skutki:**

- **uruchamia proces** sporządzania projektu planu ogólnego;
- **zobowiązuje wójta, burmistrza, prezydenta miasta** do podjęcia dalszych czynności.

1) Rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu

Rada Gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu:

- z własnej inicjatywy;
- na wniosek wójta, burmistrza, prezydenta miasta;
- w wyniku zgłoszenia obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej.

2) Wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza projekt planu ogólnego

Organ wykonawczy odpowiada za czynności (kolejno):

- 1) realizacja obowiązku informacyjnego;
- 2) partycypacja społeczna w formie wniosków;
- 3) sporządzenie projektu (wersji pierwszej);
- 4) współdziałanie w formie opinii i uzgodnień;
- 5) aktualizacja projektu (wersja druga);
- 6) partycypacja społeczna w formie konsultacji;
- 7) aktualizacja projektu (wersja trzecia);
- 8) ponowienie czynności w niezbędnym zakresie;
- 9) przedstawienie projektu (wraz z dokumentami towarzyszącymi) radzie gminy.

2.1) Realizacja obowiązku informacyjnego

Organ wykonawczy:

- **ogłasza społeczności lokalnej o podjęciu uchwały** intencyjnej, a także o możliwości składania wniosków do planu (w terminie nie krótszym niż 21 dni od ogłoszenia);
- **zawiadamia organy opiniujące i uzgadniające o podjęciu uchwały** intencyjnej, a także o możliwości składania wniosków do planu (w terminie nie krótszym niż 21 dni od zawiadomienia).

2.2) Partycypacja społeczna w formie wniosków

Wniosek do pismo „względnie skuteczne”. Organ ma obowiązek zapoznać się z treścią wniosku, ale nie ma prawnego obowiązki, by wniosek uwzględnić w projekcie.

2.3) Sporządzenie projektu (wersji pierwszej)

Organ wykonawczy sporządza pierwszą wersję projektu planu ogólnego na podstawie:

- uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, a w szczególności strategii rozwoju gminy;
- opracowań eksperckich;
- wniosków złożonych do projektu przez mieszkańców oraz organy opiniujące i uzgadniające.

2.3) Sporządzenie projektu (wersji pierwszej)

Jednocześnie organ wykonawczy sporządza:

- uzasadnienie planu ogólnego;
- prognozę oddziaływania na środowisko, o ile jest wymagana.

Projekt, uzasadnienie oraz prognozą podlegają udostępnieniu w Rejestrze Urbanistycznym.

2.4) Uzgodnienia i opinie

Konstrukcja prawna opinii i uzgodnień jest następująca:

- opinia – ma charakter niewiążący;
- uzgodnienie – ma charakter wiążący.

2.4) Uzgodnienia i opinie

Opinię wydają **m.in.:**

- gminna komisja urbanistyczno-architektonicznej;
- wójtowie, burmistrzowie, prezydenci sąsiadujących gmin;
- zarząd związku metropolitalnego;
- marszałek województwa (w zakresie udokumentowanych kopalni i wód podziemnych)
- regionalny dyrektor ochrony środowiska (o ile odstąpiono od oceny oddziaływania na środowisko);
- minister właściwy do spraw zdrowia (w zakresie obszarów uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej).

2.4) Uzgodnienia i opinie

Uzgodnienia wydają **m.in.:**

- zarząd powiatu;
- zarząd województwa
- wojewoda;
- wojewódzki konserwator zabytków (w zakresie ochrony zabytków)
- dyrektor parku narodowego (w zakresie wpływu na park narodowy);
- minister właściwy do spraw środowiska (w zakresie udokumentowanych złóż kopalin).

2.5) Aktualizacja projektu (wersja druga)

Organ aktualizuje projekt o opinie i uzgodnienia.

2.6) Konsultacje społeczne

Organ przeprowadza konsultacje społeczne zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w rozdziale 1a u.p.z.p.

2.7) Aktualizacja projektu (wersja trzecia)

Organ aktualizuje projekt o wyniki konsultacji społecznych.

2.8) Ponowienie czynności w niezbędnym zakresie

Organ aktualizuje projekt o wyniki konsultacji społecznych.

2.9) Przedstawienie projektu radzie gminy

Organ wykonawczy przedstawia radzie gminy:

- projekt planu ogólnego;
- raport z konsultacji społecznych.

3) Rada gminy podejmuje uchwałę o przyjęciu lub odmowie przyjęcia planu

Rada gminy działając na podstawie ustawy o samorządzie gminnym oraz statutu podejmuje decyzję w kwestii plany ogólnego. Warianty decyzyjne:

- **uchwała w sprawie przyjęcia planu ogólnego;**
- **uchwała w sprawie stwierdzenia konieczności dokonania zmian w planie ogólnym;**
- **uchwała w sprawie odmowy przyjęcia planu ogólnego.**

3) Rada gminy podejmuje uchwałę o przyjęciu lub odmowie przyjęcia planu

Jeżeli rada gminy stwierdzi konieczność dokonania zmian w projekcie planu ogólnego, w tym także w wyniku uwzględnienia uwag lub wniosków wymagających ponowienia uzgodnień, ponowieniu podlegają określone czynności:

- aktualizacja Rejestru Urbanistycznego;
- wystąpienie o uzgodnienia;
- uwzględnienie uzgodnień w projekcie;
- przedstawienie projektu radzie gminy.

Przedmiotem ponowionych czynności może być jedynie część projektu planu ogólnego objęta zmianą.

4) Wojewoda ocenia legalność

Organ wykonawczy gminy przekazuje wojewodzie:

- **uchwałę w sprawie przyjęcia planu ogólnego;**
- **załączniki;**
- **dokumentację prac planistycznych** (treść pojęcia określa rozporządzenie; są to np.: uchwała intencyjna, lista autorów planu ogólnego, dowody publikacji ogłoszeń oraz zawiadomień, prognoza oddziaływania na środowisko, uzgodnienia i opinie, wykazu wniosków do projektu, raporty z konsultacji społecznych, uzasadnienie planu ogólnego).

4) Wojewoda ocenia legalność

Wojewoda:

- na podstawie art. 28 u.p.z.p. oraz przepisów ustawy o samorządzie gminnym **ocenia legalność planu ogólnego** („ocenia zgodność z przepisami prawnymi”);
- na podstawie przepisów ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych **kieruje uchwałą do ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym.**

Proces zmiany

Istnieje możliwość zmiany planu ogólnego:

- **w całości;**
- **w części** (tzn. planu dla części obszaru gminy).

Zmiana planu ogólnego dla części obszaru gminy wymaga jednak dokonania zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzenia zmiany przestają być aktualne.

Koszty sporządzenia

Koszty sporządzenia

Koszty sporządzenia planu ogólnego obciążają budżet gminy.

Koszty sporządzenia zmiany planu ogólnego wynikające z rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, metropolitalnym lub powiatowym, obciążają odpowiednio budżet państwa, budżet województwa, budżet związku metropolitalnego albo budżet powiatu.

Odpowiedzialność odszkodowawcza

Podstawy prawne roszczeń

Należy podkreślić, że odmienne są podstawy dochodzenia roszczeń odszkodowawczych dla poszczególnych aktów polityki przestrzennej oraz decyzji administracyjnych. W pewnym uogólnieniu:

- **plan ogólny** – ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym **nie przewiduje dedykowanych regulacji prawnych**, co oznacza, że można co najwyżej sięgać do przepisów ogólnych prawa cywilnego (kodeks cywilny);
- **miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego** – podstawa roszczeń znajduje się w art. 35, 36 i 37 u.p.z.p.;
- **decyzja o warunkach zabudowy** – art. 63 ust. 3 w zw. z art. 36 i 37 u.p.z.p.

Kodeks cywilny

Nie znajdzie zastosowania art. 417 § 1 k.c.:

„Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.”

Kodeks cywilny

Art. 417 in.1 § 1 k.c.:

„Jeżeli **szkoda** została wyrządzona przez **wydanie aktu normatywnego**, jej naprawienia można żądać **po stwierdzeniu** we właściwym postępowaniu **niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.**”

Kodeks cywilny

Art. 417 in.1 § 4 k.c.:

„Jeżeli **szkoda** została wyrządzona przez **niewydanie aktu normatywnego**, którego **obowiązek wydania przewiduje przepis prawa**, niezgodność z prawem niewydania tego aktu stwierdza sąd rozpoznający sprawę o naprawienie szkody.”

Kodeks cywilny

Konstrukcja roszczenia:

- istnienie **obowiązku prawnego** wydania aktu normatywnego;
- **niewydanie aktu normatywnego** przez właściwy organ;
- stwierdzenie **niezgodności niewydania aktu z przepisem** prawa;
- **powstanie szkody** wskutek niewydania aktu normatywnego;
- istnienie **związku przyczynowo-skutkowego** pomiędzy niewydaniem aktu a szkodą.

Kodeks cywilny

Na podstawie art. 417 in.1 § 4 k.c. z powodu nieuchwalenia planu ogólnego do dnia 31 grudnia 2025 r. właścicielom nieruchomości oraz użytkownikom wieczystym będzie przysługiwało roszczenie odszkodowawcze. Podstawą roszczenia będzie szkoda związana z całkowitym zamrożeniem inwestycyjnym nieruchomości – bowiem bez planu ogólnego będzie możliwe ani wydanie decyzji o warunkach zabudowy, ani uchwalenie planu miejscowego.

Kodeks cywilny

Art. 421 k.c.:

„Przepisów art. 417, art. 417 in.1 i art. 417 in. 2 **nie stosuje się, jeżeli** odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej jest **uregulowana w przepisach szczególnych.**”

Reforma planistyczna nie wprowadziła w zakresie planów ogólnych żadnych przepisów szczególnych, więc stosuje się – póki co – przepisy ogólne. Należy jednak zastrzec, że Trybunał Konstytucyjny może tę sytuację uznać za niekonstytucyjną lukę ustawodawczą, zobowiązując prawodawcę do uzupełnienia przepisów ustawy.

WWW.IM.EDU.PL